

Silkeborg Museum.

MUSEUMSSAG

journ. nr. **145/1979.** inv. nr.

FFF journ. nr. NM journ. nr.

emne datering
Boplads-førromersk jernalder pr.1.

sted Troldhytten	matr. nr.	ejerlav		
sgn Gjern <i>Skanderborg</i>	sb. nr. 75	sb. nr. NM 75 <i>(62)</i>	sted nr.	top. nr.
herred Gjern	mb. nr. 2311.	4 cm kort		☐ kortkopi vedlagt
amt - efter 1970 Århus	amt - før 1970 Skanderborg.	UTM zone øst nord øst nord km m		

sagens opståen	dato 12/5-79.	anmeldelse modtaget fra stud.mag. Knud Bjerring Jensen
----------------	-------------------------	--

navne - adresser - telefonnumre: (1. ejer, 2. forpagter, 3. finder, 4. giver, 5. sælger, 6. bygherre, 7. entreprenører, m. v.)

1.Grd.Ole Jørgensen,Falkenbergvej,8883 Gjern.

3.Stud mag Knud Bjerring Jensen ,Sminge Mølle,Smingevej,8600 Silkeborg.

museets besigtigelse er foretaget den _____ af _____
beskrivelse af fundet (anlæg og genstande), evt. med henvisning til mere udførlig besigtigelsesrapport:

Se besigtigelsesrapport.

dato

underskrift

videre behandling:	
	sagen afsluttet d.

Vedr. bopladsområde fra førromersk jernalder per. I ved Troldb-
bjerg. Skannerup s., Gjern h.

I forbindelse med registrering af et bopladsområde fra førromersk jernalders periode I ved Troldhytten (Troldbjerget) i maj 1979 (se fundanmeldelse SIM j. nr. 145/1979, sb. nr. 75 Skannerup s., Gjern h.), blev der efter efterårspløjningen i oktober 1979 foretaget en ny besigtigelse af lokaliteten.

Ved denne lejlighed sås opløjede lerkarskår, knusesten og kværnstensfragmenter overalt på det flade plateau. Omkring plateauets kant og den øverste del af den stejle slugt nordvest herfor, fandtes seks - otte større koncentrationer af opløjede lerkarskår - formodentlig afspejlende et tilsvarende antal forstyrrede gruber. En særlig righoldig koncentration lå isoleret, som den østligste, nær toppen af en sydøstvendt skråning. Her fandtes - indenfor fire - seks m² - talrige opløjede skår, der umiddelbart kunne samles til større skårflager fra flere forskellige lerkar. Desuden fandtes 4 - 5 knusesten (ikke hjemtaget), en stor skubbekværn (ligger), samt små klumper af rødbrændt ler. Området med de mange skår var stærkt rødfarvet af fylden fra den underliggende grube (se dia - foto 145/1979). Da der umiddelbart kunne samles store skårflager blev pløjelaget - efter tilladelse fra gdr. Ole Jørgensen, der havde forpagtet jorden af Gjern Kommune - gennemgravet for at tilvejebringe en prøve af skårmaterialet (der alligevel ville fryse i stykker i løbet af vinteren). Kun pløjelaget over gruben blev gennemgravet, dog nåede skubbekværnen ned i selve gruben, hvorfra den var løsnet og rejst op på højkant af ploven. Den del af gruben der lå under pløjelaget blev ikke undersøgt.

Karformerne i det hjembragte fundmateriale kan alle dateres til førromersk jernalders periode I og omfatter følgende former :

145/1979 A : Fragmenter af et lille fad med kort, tynd, næsten vandret udfaldende rand. Underdelen jævnt rundet. Foden afsat, med høj standring. Godsets overflade sortbrunt og blankglattet.
Randdia. ca. 22 cm, bunddia. ca. 6 cm, højde ca. 6.5 cm.

B : Skår af en lille, finere krukke med hals. Tynd udfaldende mundingskrave, let kegleformet kort hals med markeret afsats til den kraftigt rundede bug.
Et bundparti med indknebet fod og med høj standring hø-

rer antagelig til samme kar.

Randdia. bunddia. højde 12 - 15 cm

145/1979 C : Skår af en gryde med "svaleredeører". Karrets rand er tynd, siden jævnt udbuget. Skårenes yderside er stærkt sodsværtet.

Uden mål.

D : Skår af et lille uornamenteret, slankt hankekar.

Randen kort, tynd og let udfaldende. Hals og bug danner en jævn s - formet profil. En båndformet hank af samme gods hører antagelig til karret, men har ingen brudflader fælles med dette.

Randdia. ca. 7 cm, bunddia. ca. 7 cm, højde ca. 11 cm.

E : Fragmenter af en formodentlig rektangulær lerblok med omtrent plane sider. På det bevarede fragment er hjørnerne på oversiden trukket opefter som et par korte, brede "horn". Godset rødbrændt som tegl.

Længde bredde 5.5 cm, højde

F : Skår af et stort, svært forrådskar.

Randen kort og tynd, karprofilen vistnok s-- formet.

Randdia. ca. 25 cm, bunddia. højde

G : Skår af et lille groft forrådskar.

Randen kort, let fortykket og lige afskåret. Profilen tøndeformet.

Randdia. ca. 16 cm, bunddia. ca. 8.5 cm, højde

H : Skår af bundpartiet fra et groft forrådskar.

I bunden findes et asymmetrisk anbragt, sekundært boret hul (ca. 1 cm i dia., boret fra begge sider).

Bundpartiet kan evt. høre til kar F.

Bunddia. ca. 9.5 cm.

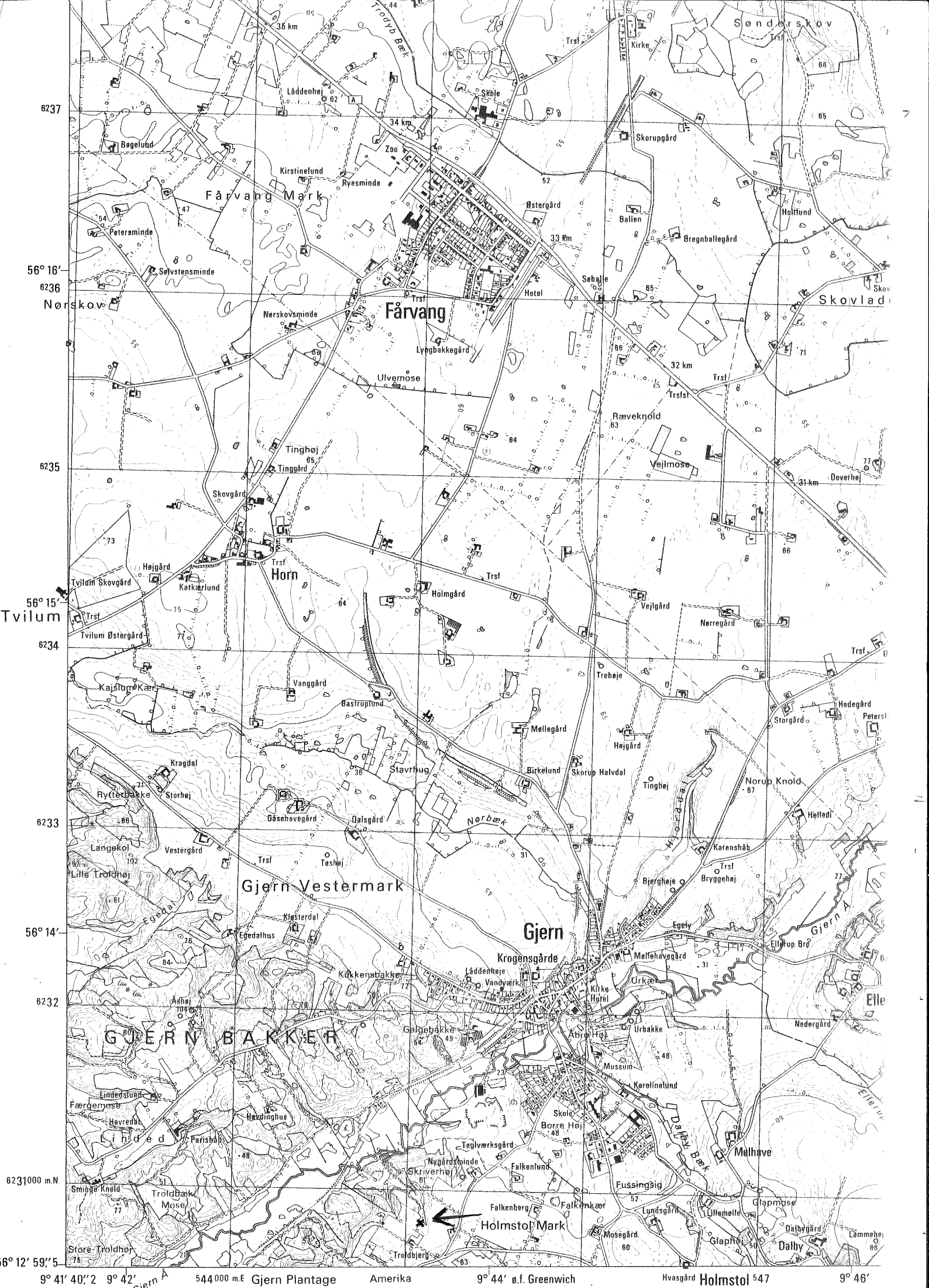
I : Skubbekværn af granit (ligger).

Kværnstenens omrids oval. På tværs af kværnens længderetning er slidfladen plan, på langs er slidfladen konkav.

Længde 61 cm, bredde 33.5 cm, tykkelse 14.5 cm

Desuden findes en del randskår, bl.a. fra et fad samt et enkelt med mundingskrave, flere bundskår bl.a. med standring samt en del uornamenterede sideskår. Et enkelt skår er dekoreret med negleindtryk.

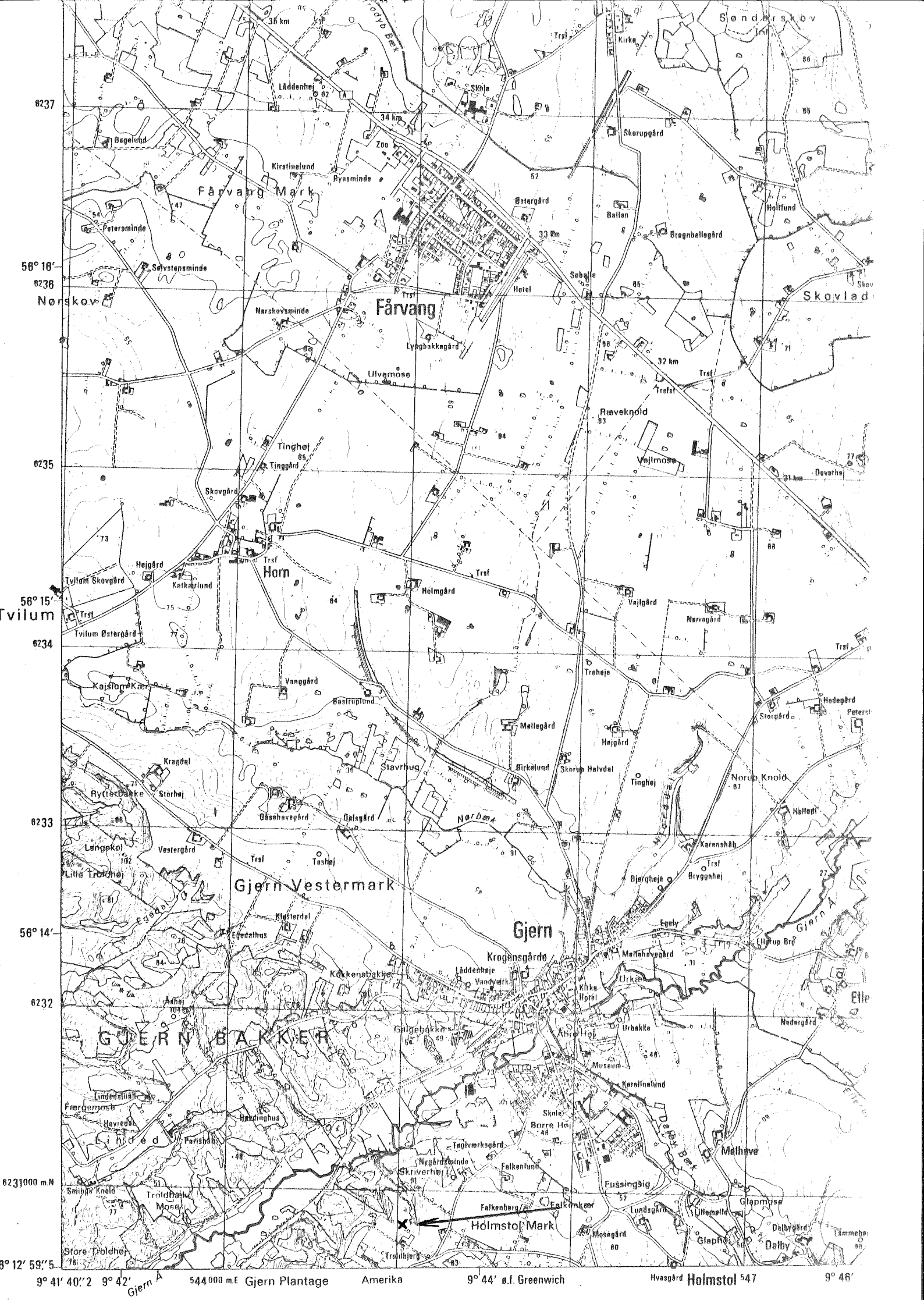
Knud Bjerring Jensen
Knud Bjerring Jensen
Silkeborg Museum

Fundanmeldelse

Sendes til: Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat
Frederiksholms Kanal 12, 1220 Kbh. K.

fra museum/afdeling Silkeborg Museum Hovedgården 8600 Silkeborg		inst. SIM	jour. nr. 145/1979	edb	☒ oldtid	A	B	<u>C</u>		
☒ genstande på museet		inv. nr.			☐ middelalder/ renaissance	D	E			
					☐ nyere tid	F				
					☐ udateret	O	H	X		
fundets art og datering Pottemagerovne og gruber - Førromersk jernalder per. I.										
stednavn Troldebjerg		stednr./topnr. 16.01.09		4 cm kort 1215 II 80						
ejerlav/matr. nr. Holmstol by matr. nr. 6^u		NM sb nr.		MB nr. 2311						
sogn/farvandsområde Skannerup		lokalt sb nr.		☒ 4 cm kort vedlagt ☐ MB vedlagt						
herred Gjern		kommune Gjern		☐ andre kort vedlagt						
amt før 1970 Skanderborg		amt efter 1970 Århus		UTM zone	UTM øst	km	m	UTM nord		
fund/afgiftagsesår 1979/88		udtegningskode		andre koordinater						
☐ afsat ved besigtigelse	☐ afsat af finder ikke besigtiget	☐ usikkert findested	☐ trykt signatur på GI-kort	☐ DECCA	☐ pejling					
☒ opmålt ved besigtigelse	☐ udpeget i marken ved besigtigelse	☐ flyttet fra oprindelig plads	☐ flyfoto	☐ anden radionavigation	☐ andet					
meddelelse pr. brev/telefon/besøg		dato		person/institution						
besigtigelse af ☒ lokalitet		1979		Chr. Fischer SIM						
☒ genstande										
udgravning		Dec. 1988		Knud Bjerring Jensen SIM						
andet Prøvegravning		Sent./okt. 88		Knud Bjerring Jensen SIM						
navne, adresser og tlf. nr.: (1. lodsejer, 2. forpagter, 3. finder, 4. giver, 5. sælger, 6. bygherre, 7. entreprenør, 8. ejer af genstande)										
I. Gjern Kommune, Rådhuset, Søndergade 54, 8883 Gjern										
generel beskrivelse, herunder supplerende oplysninger fra arkiv/protokol								HGR	UGR	DAT
<p>I forbindelse med Gjern Kommunes byggemodning af et område ved Troldebjerg ved Gjern, har SIM foretaget en undersøgelse af et område med talrige gruber fra førromersk jernalder per. I. Lokaliteten har SIM j. nr. 145/1979 - jvf. tidligere indsendte fundanmeldelse.</p> <p>Gruberne, der var beliggende på en leret bakke et lille stykke fra bopladsen SIM j. nr. 288/1988, rummede store mængder keramik, tonvægte, kværn- og knusesten m.m.</p> <p>Et par af gruberne viste sig at dække over resterne af to ca. 3,8 m lange og 2,0 m brede, 8-talsformede keramikovne. I den bedst bevarede ovn fandtes dele af den nedstyrtede, rødbrændte ovnkappe nede i selve ovnkammeret, og under denne - og ude i askegraven foran ovnen, lå store mængder skår. Udgravningen betalt af Gjern Kommune.</p>										
☐ budget vedlagt ☐ anden dokumentation vedlagt ☐ anden dokumentation på museet										
Bør RAS behandle sagen ☐ ja ☒ nej		videre behandling - anmelder		videre behandling - Nationalmuseet		Årsag til registrering				
☒ museet anser sagen for afsluttet										
☐ museet agter at foretage undersøgelse										
☐ sagen haster										
undersøgelse bør ske før d. _____ efter d. _____						sagstyper				
ansvarlig leder: Knud B. Jensen						dato og underskrift				
daglig leder:						7/4-89 Knud B. Jensen				
leder:										

6237

58° 18'

6236

6235

58° 15'

6234

6233

58° 14'

6232

6231000 m.N

3° 12' 59.5"

9° 41' 40.2" 9° 42' 544000 m.E Gjern Plantage Amerika 9° 44' 01. Greenwich Hvasgård Holmstol 547 9° 46'

Vedr. bopladsområdet sb. nr. ⁶²75 Skannerup s., Gjern h., Århus a.,
tidl. Skanderborg a., SIM j. nr. 145/1979 :

I december 1985 modtog Silkeborg Museum, fra lærer Arne Højbjerg, Gjern, anmeldelse om at der på et 200 - 400 m² stort område ved Troldbjerg fandtes mange opløjede lerkarskår. En ca. 60 x 30 cm stor skubbekværn (ligger), der opbevares på ejendommen Amerika-vej 28, var tidligere fundet på stedet.

Ved en besigtigelse der blev foretaget af Arne Højbjerg og undertegnede den 27. januar 1986, viste lokaliteten sig at være identisk med et bopladsområde fra førromersk jernalder per. I, der blev registreret af SIM i 1979 under j. nr. 145/1979. Lokaliteten har fået sb. nr. ⁶²75 Skannerup s., Gjern h.

Knud Bjerring Jensen
Knud Bjerring Jensen

museets navn Silkeborg Museum 8600 Silkeborg		FUNDANMELDELSE	
--	--	-----------------------	--

journ. nr. 145/79	inv. nr.	indsendes til: Rigsantikvarens Fortidsmindeforvaltning, tlf. MI 8860 Frederiksholms Kanal 12, 1220 København	RFF journ. nr.	journ. nr.
-----------------------------	----------	--	----------------	------------

fundets art - datering
Boplads - førromersk jernalder pr. 1.

sted Troldhytten	matr. nr.	ejerlav		
sogn Gjern SKANWORKER	sb. nr. 75	sb. nr. 62 NM 75	sted nr.	top. nr.
herred Gjern	mb. nr. 2311	4 cm kort 1215 II 50	☒ kortkopi vedlagt	
amt - efter 1970 Århus	amt - før 1970 Skanderborg	UTM zone øst nord øst nord km m		

sagens opståen dato **12/5 -79** anmeldelse modtaget fra **stud mag Knud Bjerring Jensen**

hvad er fundet og på hvilken måde er fundet sket:

I forbindelse med markarbejde vilk gdr. Ole Jørgensen fjerne en stor nedgravet sten. Omkring denne sås et massivt bopladslag med potteskår, jernslagge og knusesten.

navne - adresser - telefonnumre: (1. ejer, 2. forpagter, 3. finder, 4. giver, 5. sælger, 6. bygherre, 7. entreprenører, m. v.)

1. gd r, Ole Jørgensen, Falkenberbovej, 8883 Gjern
3. stud mag Knud Bjerring Jensen, Sminge Mølle, Smingevej, 8600 Silkeborg.

museets besigtigelse er foretaget den **12/5-79** af **Chr. Fischer**
 beskrivelse af fundet (anlæg og genstande), evt. med henvisning til mere udførlig besigtigelsesrapport:

Omkring hullet, som den store sten havde efterladt sås et 1/2 meter tykt kulturlag, indeholdende større stykker keramik, slagge, knusesten og lerklining. Fundstedet er på kanten af et fladt plateau, som mod nordvest går ned i en stejl slugt. På det flade plateau sås mange potteskår og kværnstensfragmenter - uden tvivl området, hvor selve bopladsen er beliggende. Der blev ikke foretaget prøvegravning.

~~Museet agter / ikke / sagen for afsluttet~~ * Sagen må behandles omgående / før d. / ved lejlighed. * Museet agter / ikke / at påtage sig fortsat undersøgelse. * Sagen falder efter vor opfattelse / ikke / ind under naturfredningslovens § 49. * Museet agter / ikke / at forhandle med RFF om refusion. * Som undersøgelsesleder er udpeget:

undersøgelsen agtes påbegyndt d.

dato
29/5 - 79

underskrift
Christian Fischer

videre behandling: Forhandling med fredningstyrelsen.	
	sagen afsluttet d.